

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1763 Соціальні технології
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	054 Соціологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

19.01.2022 р.

Справа № 1819(ПГ2)/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Герасименко Анжеліка Григорівна – головуючий,
Фісун Олександр Анатолійович,
Фалько Наталя Миколаївна,
Орловська Юлія Валеріївна,
Оксамитна Світлана Миколаївна,
Мацієвський Юрій Володимирович,
Кужелєв Михайло Олександрович,
Кривенко Ірина Степанівна,
Жарова Любов Валеріївна,
Горошко Олена Ігорівна,
Вершиніна Дарина Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Гожик Андрій Петрович, проректор – представник ЗВО,
Безрукова Ольга Анатоліївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1763
Назва ОП	Соціальні технології
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

У змісті ОНП придатність до працевлаштування викладена дуже широко, охоплює абстрактні "робочі місця" від сфери державного управління, освіти і науки до "бізнес-структур різних видів діяльності". Проте бракує конкретизації щодо придатності випускників до працевлаштування, зокрема з можливим використанням назв конкретних професійних занять за національним Класифікатором професій. У розділі ОНП "Форма атестації здобувачів вищої освіти" зазначено, що екзаменаційна комісія може присвоїти випускникам професійні кваліфікації 2442.2 - соціолог та 2442.1 - молодший науковий співробітник (соціологія), ґрунтуючись лише на оцінках за окремі ОК. Регламентованість і обґрунтованість процедур присвоєння професійних кваліфікацій вважаємо недостатніми, зокрема у контексті зв'язку з можливим працевлаштуванням.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Експертна група у своєму звіті зазначає, що окремі СК (СК 14 і 15) та ПРН (ПРН 17, 18, 19), які визначені не відповідним стандартом вищої освіти, а самою освітньою програмою, забезпечуються лише вибірковими освітніми компонентами. Згідно з "Рекомендаціями щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми/ Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року" обов'язковим є досягнення ПРН, а також "Якщо певні ПРН забезпечуються виключно за рахунок дисциплін вільного вибору здобувача, це недолік у контексті відповідності Критерію 2, адже тоді ЗВО ставить досягнення цих ПРН у залежність від реалізації здобувачем свого права на вибір тих чи інших дисциплін. Винятком може бути формування програмного результату навчання за умови пропонування для вибору кількох різних ОК (блоків), які спрямовані на досягнення одного й того ж програмного результату навчання". Застосовуючи цей виняток, ГЕР виявила, що за будь-якого вибору одного з двох блоків вибіркових дисциплін забезпечується досягнення усіх вказаних СК 14, СК 15, ПРН 17, ПРН 18, ПРН 19, однак у випадку вибору здобувачами освіти другого блоку вибіркових дисциплін досягнення ПРН 18 відбувається лише за рахунок одного ОК (ВБ 2.3.), а у випадку вибору першого блоку вибіркових дисциплін за рахунок лише одного ОК (ВБ 1.2.) відбувається досягнення ПРН 19. Отже, слабке місце ГЕР вбачає в тому, що за чинної для ОНП блочної системи вибору дисциплін (може вибиратися один блок з двох) та наявної матриці відповідності між ПРН, СК та ОК досягнення окремих СК та ПРН має забезпечуватися лише одним вибірковим освітнім компонентом. Рекомендуємо переглянути змістовну відповідність обов'язкових ОК та ПРН. Наприклад, зміст обов'язкових ОК 10 (Професійна та корпоративна етика), ОК 13 (Практика з соціальних досліджень), ОК 14 (Проектна та грантова діяльність) значною мірою можуть сприяти досягненню ПРН 18 (Демонструвати вміння взаємодіяти з представниками бізнесу, органів державного управління та громадськістю з метою вирішення соціальних проблем).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Вибір ОК на ОПП має блочну форму – на вибір студенти мають 2 блоки, кожен з яких містить лише по 4 дисципліни. Таку стратегію вибору дисциплін, хоча вона формально, за кількісними показниками, є достатньою (25 % від загального обсягу ОПП), вважаємо не найкращим рішенням, адже це обмежує права здобувачів на вільне формування індивідуальної освітньої траєкторії. На це вказують і самі здобувачі, що відображено у результатах опитування здобувачів освіти, серед яких чверть висловилися негативно щодо зрозумілості та доступності процедури обрання вибіркових дисциплін, а майже 29 % не вважають, що запропоновані у програмі вибіркові дисципліни та їх блоки задовольняють їхні потреби у формуванні індивідуальної траєкторії навчання.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів освіти, зокрема асистентську практику, виробничу (науково-дослідну практику) та практику з соціальних досліджень. ЕГ зазначає, що здобувачі та випускники підтвердили, що в цілому задоволені рівнем практичної підготовки на ОНП, проте звертаємо увагу, що, за результатами опитування здобувачів освіти, 37 % здобувачів не погодилися з тим, що обсяг та зміст практичної підготовки є достатніми для формування актуальних професійних навичок, а 50 % зазначили, що не мають можливості вибору баз проходження практик.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів,

досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Наявна суперечлива позиція та практика (не)визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. З одного боку, у ЗВО відсутня нормативна база щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, оскільки вважається, що таке визнання суперечить чинному законодавству. З іншого боку, ЕГ виявила, що на ОНП існує практика, коли активності здобувачів освіти у науковій діяльності (участь у конференціях, підготовка наукових публікацій та ін.) зараховуються у якості балів до певних предметів, викладачі виокремлюють певну кількість балів. Також у відповіді ЗВО на зауваження ЕГ зазначено, що "...забезпечення якості і доступу до освітньої програми полягає не в зарахуванні результатів навчання у неформальній освіті, а у існуванні і дотриманні чітких і прозорих правил, якщо таке зарахування є можливим. Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, інформує про це здобувачів освіти і всіх зацікавлених осіб". Проте така практика ніяким положенням не регулюється. Чіткий і зрозумілий для НПП та здобувачів освіти опис правил та процедур визнання отриманих у неформальній освіті результатів навчання відсутній, хоча право на таке визнання і перерахування ЗВО міг би реалізовувати в межах університетської автономії та унормувати вже існуючі практики, повідомлені ЕГ під час акредитаційної експертизи.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Взірцева відповідність. Закладом вищої освіти задля досягнення заявлених в ОНП цілей використовується студентоцентризований підхід, який поєднує як традиційні методи навчання (лекція, семінарське/практичне заняття, індивідуальні та творчі завдання, самостійна робота), так і інноваційні (кейс методи, ділова гра, розробка проєктів та ін.). Свідомо підібрані для кожного освітнього компонента форми та методи навчання й викладання забезпечують досягнення програмних результатів навчання, спрямовані на формування дослідницьких компетентностей, розвивають аналітичні здібності, акцентують увагу на формуванні soft skills здобувачів освіти. Для досягнення ПРН використовується сучасне програмне забезпечення для аналізу емпіричних даних - R, SPSS, LISREL, OCA. ЗВО регулярно проводить онлайн опитування щодо якості освітніх послуг та дотримання принципів академічної свободи, щосесії проводиться моніторингове опитування щодо якості викладання окремих навчальних дисциплін, щороку – моніторингове дослідження UniDOS. На ОНП реалізуються принципи академічної свободи для всіх учасників освітнього процесу. Викладачі можуть використовувати індивідуальний підхід у виборі змісту, форм контролю та методів проведення занять з урахуванням наукових інтересів та потреб ринку праці, а також зарубіжного досвіду. Погоджуємося, що наявність персональних кабінетів студентів, у яких відображається освітня траєкторія і у яких є можливість обирати дисципліни за вибором, є інноваційною практикою ЗВО; наявність електронних кабінетів є сучасною альтернативою паперовому індивідуальному плану.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Повна відповідність. Здобувачі вищої освіти мають декілька джерел отримання інформації щодо цілей, змісту та результатів навчання: усне повідомлення на початку семестру - роз'яснення викладачем на заняттях, у робочих програмах навчальних дисциплін та на вебсайті факультету, а також у власному електронному кабінеті. У звіті ЕГ зазначається, що НПП завжди відкриті до спілкування зі студентами та надають усі необхідні консультації.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Взірцева відповідність. В межах ОНП " Соціальні технології", за свідченнями здобувачів та ЕГ, створено справжнє сучасне дослідницьке середовище. Більшість освітніх компонентів є авторськими курсами дослідників - викладачів ОНП. Зміст курсів має виражену дослідницьку спрямованість і передбачає поєднання навчальної та дослідницької компонент Виробничої практики здобувачів освіти відбувається у провідних дослідницьких установах - ІС НАНУ, КМІС, TNS-KANTAR та ін. В межах практики з соціальних досліджень у 2021 р. здобувачами освіти було проведено соціальне дослідження, замовником якого виступив Національний музей Тараса Шевченка. В межах виробничої (науково-дослідної) практики здобувачі брали участь в проєктах кампанії IPSOC – третьої в світі за обсягом маркетингових досліджень та фонду «Демократичні ініціативи». Здобувачі освіти та викладачі мають змогу через програми співпраці з університетами Констанца (ФРН), Лунду (Швеція), Варшави (Польща), Сіднею (Австралія) реалізувати науково-дослідницьку діяльність. На факультеті соціології проводиться щорічний Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт "Аналіз соціальних даних 2021". Здобувачі також мають змогу брати участь у наукових конференціях університету та факультету: Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Проблеми розвитку соціологічної теорії»; Міжнародній конференції студентів та молодих науковців «Соціологія та сучасні соціальні трансформації»; Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих науковців «Шевченківська весна. Соціологія». ЕГ переконалася у наявності наукових публікацій за авторства здобувачів освіти.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Повна відповідність. Викладачі ОНП є добре знаними у країні авторитетними й активними науковцями, які забезпечують оновлення змісту освітніх компонентів на основі імплементації актуальних наукових досягнень та новітніх результатів досліджень у вітчизняній та світовій соціології. Викладачі систематично беруть участь у міжнародних наукових форумах, конференціях, грантових дослідницьких проєктах, мають тісні наукові зв'язки з закордонними науковцями, мають змогу проходити стажування на міжнародних освітніх платформах. Позитивною практикою (прикладом для інших ЗВО) є вимога щодо обов'язкового оновлення змісту дисциплін за результатами стажування та інших видів професійного зростання. В усіх робочих програмах за ОК здобувачам надається посилання на сучасну наукову літературу. Ресурси бібліотек факультету та загальноуніверситетської постійно оновлюються, забезпечується відкритий доступ до баз даних Scopus, Web of science та інші.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Взірцева відповідність. Питання інтернаціоналізації є інституційною політикою ЗВО. Університет має потужні ресурси та можливості для наукових досліджень, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності. В університеті діє офіс академічної мобільності. На сайті офісу є у відкритому доступі інформація про усі програми академічної мобільності, дієвість і участь у яких підтверджена усіма сторонами акредитаційного процесу на зустрічі з ЕГ. ЗВО регулярно організовує зустрічі й інші заходи щодо інформування про можливості навчання і стажування в Україні та за кордоном. Здобувачі освіти брали участь у наукових лекторіях, що організовувались фахівцями з університету м. Констанц (Німеччина). Участь викладачів у роботі Балтійсько-Скандинавсько-Української мережі статистичних досліджень (BNU) сприяє розвитку статистичних аналітичних знань на сучасному рівні. Викладачі ОП входять до координаційної ради ESS, підтримують тісні контакти з учасниками проєкту WVS та інших міжнародних проєктів, є членами Міжнародної соціологічної асоціації та Європейської соціологічної асоціації. НПП та здобувачі забезпечені вільним доступом до міжнародних наукометричних баз.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Попри загальну відповідність, звертаємо увагу, що, за результатами опитування здобувачів освіти, значна частка (37,5 %) не погодилася з тим, що процедура оскарження результатів оцінювання (іспиту, заліку, захисту кваліфікаційної роботи) їм відома і зрозуміла.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Взірцева відповідність. Група забезпечення сформована відповідно до п. 30 Ліцензійних умов і включає 8 докторів наук та 5 кандидатів соціологічних наук, які є штатними працівниками КНУТШ. Окрім того, на ОНП викладають, 2 канд. фіз.-мат. н., 2 канд. філос. н., 1 канд. юрид. н., 2 канд. філолог. н., 1 канд. пед. наук., що відповідає засадам міждисциплінарності. За результатами роботи ЕГ було підтверджено, що академічна та професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. Усі НПП систематично долучаються до різних форм підвищення кваліфікації, беруть участь у міжнародних проєктах, наукових конференціях, семінарах, закордонних стажуваннях, мають наукові публікації у міжнародних та фахових соціологічних виданнях, є авторами монографій та підручників. Серед НПП представлені голова та члени Спеціалізованої вченої ради Д 26.001.30 із захисту кандидатських та докторських дисертацій з соціології, яка функціонує КНУТШ; наукові керівники захищених докторських і кандидатських дисертацій; керівники та учасники вітчизняних і закордонних наукових проєктів; голови та члени журі студентської олімпіади з соціології, всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт "Аналіз соціальних даних" / "Social Data Analysis" SDA; редактори та члени редколегій як фахових журналів («Соціологія: теорія, методи, маркетинг», «Український соціум», «Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки»), так і закордонних журналів, що реферуються WOS та Scopus (International Sociology, SAGE, "Corvinus Journal of Sociology and Social

policy"); член секції соціально економічних наук Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (Горбачик А.П.); Голова секції з суспільно-гуманітарних наук Наукової ради Національного Фонду досліджень України (Куценко О.Д.); експерт Міжгалузевої експертної ради з вищої освіти при Акредитаційній комісії МОН України, член 302 підкомісії НМК №14 МОН України (Сидоров М.С.), члени правління та члени Соціологічної асоціації України.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Повна відповідність. При підборі викладачів на ОНП керуються Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУТШ, Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ, які розміщені на сайті університету, а також нормами чинного законодавства. Конкурсний відбір здійснюється прозоро із урахуванням додаткових вимог до кандидатур, як то стаж науково-педагогічної роботи, наявність наукових та вчених звань, наукових публікацій у фахових вітчизняних та міжнародних наукометричних виданнях Scopus та WoS, участь у виконанні міжнародних грантових досліджень, науково-дослідні та навчально-методичні досягнення претендентів, якість викладання (за оцінкою прочитаної лекції), потенціал для розвитку ОНП та факультету. При укладанні повторних контрактів також враховується думка студентів, сформована за результатами опитувань.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Взірцева відповідність. Участь роботодавців у організації та реалізації освітнього процесу є системною та різноманітною: відкриті лекції, зустрічі зі здобувачами вищої освіти, участь у проведенні наукових заходів, забезпечення баз для проведення дослідницької практики здобувачів освіти. За свідченням роботодавців, однією з важливих форм їхнього співробітництва у межах підготовки магістрів з соціології в КНУТШ є їх працевлаштування, зарахування до кадрового резерву роботодавців за результатами проходження ними практики, рекомендацій викладачів. Роботодавці підтвердили, що долучаються до участі у формі спонсорів у проведенні конкурсів на факультеті (зокрема конкурсу «Аналізу соціальних даних»), є організаторами бізнес-сніданків, воркшопів, стажувань зі студентами, які дають можливість здобувачам проявити себе і працевлаштуватись.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Взірцева відповідність. ЗВО на постійній основі залучає до викладання провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців, вчених і випускників. Взірцевою для освітньо-наукових програм практикою є масштабне залучення до аудиторних занять/консультування здобувачів освіти у формах лекцій, майстер-класів, тренінгів в межах наукового семінару (щомісяця) та наукового лекторію факультету провідних вчених-соціологів. Крім того окремі викладачі, задіяних у реалізації ОНП, мають практичний досвід роботи за фахом, практику консультування, експертизи, в т.ч. за міжнародними проектами.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Взірцева відповідність. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, створює для цього відповідні умови. У КНУТШ сформовано комплексну інституційну основу для сприяння професійному розвитку НПП. Окрім того факультет соціології має низку угоди про співпрацю з закордонними ЗВО (Лундським університетом (Швеція), Жешувським університетом (Польща), School of Advanced Social Studies, Nova Gorica (Словенія), Будапештським університетом імені Матяша Корвіна, Університетом Мальти, Технічним університетом Сіднея (Австралія)). Практично кожна угода про співпрацю підкріплена стажуванням або академічною мобільністю НПП, що викладають на ОНП «Соціальні технології». Для підвищення фаховості викладачів на факультеті щомісячно проводяться наукові семінари, діє науковий лекторій з гостьовими відкритими лекціями та воркшопами. В університеті функціонує Центр іноземних мов, який надає можливості сертифікованого вдосконалення мовних компетентностей, необхідних для отримання вчених звань доцента і професора.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Повна відповідність. В університеті існує Положення про стимулювання співробітників КНУТШ за результатами наукової діяльності (Наказ ректора за №71-32 від 31.01.2014), яким передбачено механізм відзнак НПП за розвиток викладацької майстерності та публікацію наукових здобутків у вигляді монографій, підручників, наукових статей у журналах, які індексуються базами даних Scopus та Web of Science. Крім того, активно використовується моральне стимулювання співробітників (конкурс "Кращий викладач року", відзнаки, грамоти, представлення до державних та відомчих нагород).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Взірцева відповідність. Матеріально-технічні ресурси, які використовуються для підготовки здобувачів ОНП "Соціологія" мають ознаки взірцевості та дозволяють здобувачам ОНП досягати цілей та програмних результатів навчання. Окрім загальноуніверситетських бібліотек, для студентів ОНП доступним є використання читальної зали факультету та електронного каталогу усіх наявних ресурсів. На ОНП функціонує комп'ютерний клас, обладнаний 20 сучасними ПК з інтерактивною дошкою та ліцензійним ПО. Програмне забезпечення відповідає ліцензійним вимогам та вимогам провадження освітньої діяльності. Всі ПК факультету соціології мають вихід до інтернету. На факультеті розгорнута локальна мережа під управлінням OS Novell Netware. Всі лекційні аудиторії обладнані стаціонарними мультимедійними засобами (короткофокусні мультимедійні проектори Optoma), 10 аудиторій для проведення семінарських та практичних занять обладнані стаціонарними мультимедійними проекторами Optoma. НПП і здобувачі мають вільний доступ до фондів і електронних каталогів наукової бібліотеки: реферативна база даних SCOPUS від Elsevier, реферативна база даних Web of Science, повнотекстова платформа SpringerNature. ЗВО забезпечений всіма необхідними об'єктами соціальної інфраструктури для якісного навчання: актова зала, їдальня, кафе, бібліотеки (працює електронний каталог, систематично оновлюється фонд). Наявні гуртожитки для студентів та викладачів з блочною системою та комфортними умовами проживання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Повна відповідність. Вільний безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів, які необхідні для забезпечення освітнього процесу та здійснення наукових досліджень передбачений Статутом КНУТШ та підтверджений стейкхолдерами. В усіх приміщеннях КНУТШ (навчальні та адміністративні корпуси, гуртожитки, побутові приміщення) є безкоштовний доступ до інтернету та електронних ресурсів університету. На факультеті соціології діє Студентський парламент, який здійснює моніторинг потреб студентів та досліджує рівень задоволеності освітніми послугами.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Повна відповідність. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, приміщення факультету соціології відповідають вимогам Державних будівельних норм для закладів освіти, в тому числі дотримуються всі норми пожежної безпеки. Додатковими перевагами є розвинута соціально-побутова інфраструктура, наявність університетської клініки для співробітників, НПП і здобувачів освіти, функціонує Інститут психіатрії університету, Психологічна служба для підтримки та надання допомоги студентам, співробітникам та НПП. Студенти для доступу до роботи з ПК, та перед практиками, проходять інструктаж з техніки безпеки. ЗВО є безпечним для всіх учасників освітнього процесу, навчальні приміщення відповідають санітарним та будівельним нормам.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Взірцева відповідність. Структурні підрозділи КНУТШ повністю забезпечують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти через розвинуту мережу: Молодіжний центр культурно-естетичного виховання, Наукове товариство студентів та аспірантів, Відділ академічної мобільності, Центр іноземних мов, Відділ сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками, Центр комунікацій, наукова бібліотека імені М. Максимовича, інформаційна мережа КНУТШ і її ресурси, психологічна служба КНУТШ (консультації очно, анонімно, онлайн; широке інформування про її діяльність у соціальних мережах) та ін. Для підтримки фізичного стану функціонує загальнодоступний Навчально-спортивний комплекс. Для моніторингу різних аспектів студентського життя в університеті, за тісної співпраці з факультетом соціології, зокрема викладачами ОНП, функціонує загальноуніверситетська Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень, яка забезпечує моніторинг якості освітніх програм, та при кафедрі методології та методів соціологічних досліджень функціонує Лабораторія прикладних соціологічних досліджень, яка забезпечує проведення моніторингового дослідження UniDOS. Систематично проводиться опитування здобувачів освіти щодо задоволеності всіма аспектами навчальної і позанавчальної діяльності.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Взірцева відповідність. ЗВО відповідально підтримує сприятливі умови для доступу до навчання осіб з особливими освітніми потребами. Нормативну регламентацію інклюзивної освіти забезпечує «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення». На соціологічному факультеті створене безбар'єрне доступне середовище для осіб з обмеженими руховими можливостями. Робота щодо покращення таких умов в університеті та на факультеті соціології є системною та постійно ведеться в межах реалізації Концепції розвитку інклюзивної освіти "Університет рівних можливостей" КНУТШ, до реалізації якої підключені всі структурні підрозділи університету (академічні та сервісні), що демонструє взірцевий сучасний підхід до створення умов для інклюзивної освіти.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Повна відповідність. В університеті розроблено нормативні документи (Статут КНУТШ, "Порядок вирішення конфліктних ситуацій КНУТШ" (<https://cutt.ly/PsRY1Un>), Етичний кодекс університетської спільноти (<https://cutt.ly/5sRYJga>), що регламентують вирішення конфліктних ситуацій, а також створено постійно діючу комісію з етики. На сайті ЗВО в достатньому обсязі оприлюднена інформація щодо політики та процедур вирішення конфліктів. ЕГ підтвердила, що здобувачі освіти у разі виникнення будь-якої конфліктної ситуації можуть безперешкодно звертатись по допомогу до вищого керівництва ЗВО, до представників студентського самоврядування, кураторів академічних груп, хоча такі випадки в межах ОНП "Соціальні технології" не виникали.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Попри висновок ЕГ за результатами фокус-груп з НПП, студентами, випускниками, роботодавцями, що на факультеті соціології запроваджена постійна практика комунікації з випускниками, а серед працедавців (IPSOS, KANTAR, GfK Україне, KMIC, UMG) є численні випускники факультету соціології, які вмотивовані тримати зв'язок з факультетом, оскільки зацікавлені в якісно підготовлених молодих фахівцях, звертаємо увагу, що за результатами опитування здобувачів освіти, половина висловила негативну оцінку щодо інформування про можливості працевлаштування, а третина щодо наявності відповідних ознайомчих заходів.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На веб-сайті ЗВО, зокрема сторінці факультету соціології розміщено усі редакції ОНП, навчальні плани та програми ОК в обсязі, загалом достатньому для інформування стейкхолдерів та громадськості. Проте підтримуємо зауваження ЕГ, що наразі відсутня інформація про пропозиції і зауваження стейкхолдерів та їхнє врахування в процесі опрацювання нової редакції ОНП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Конкретизувати в ОНП придатність випускників до працевлаштування, зокрема з можливим використанням національного Класифікатора професій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Переглянути підходи до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема, поступово відмовляючись від блочного вибору ОК та/чи удосконалюючи і розширюючи можливості індивідуального вибору дисциплін. Переглянути та удосконалити відповідність між ПРН, СК та нормативними й вибірковими освітніми компонентами, усунувши випадки, коли досягнення СК та ПРН забезпечується лише одним вибірковим освітнім компонентом.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Активізувати участь здобувачів освіти у програмах міжнародної мобільності. Унормувати існуючі практики визнання отриманих у неформальній освіті результатів навчання, що сприяло б їхній прозорості та однакового розуміння НПП та здобувачами освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

З'ясувати та усунути підстави часткової незрозумілості для здобувачів освіти процедур оскарження результатів оцінювання (іспиту, заліку, захисту кваліфікаційної роботи).

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Удосконалити роботу зі здобувачами освіти щодо пояснення їхніх можливостей працевлаштування.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Систематично оновлювати інформацію щодо структури та освітніх компонентів ОНП, включаючи зміст пропозицій і рекомендацій стейкхолдерів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні

ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

Герасименко Анжеліка Григорівна